

Ὅσακις ἐγκυκλοπαιδικὸς ἀναφέρει ὄνομα συγγραφῆος ἀγνώστου εἰς ἐμέ, τὸν παρακαλῶ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ, διὰ νὰ τὸ σημειώσω. Αὐτὸς ἐννοεῖται ἀπαντᾷ ὅτι δὲν εἶνε βέβαιος περὶ τοῦ ὀνόματος, καὶ ἐγὼ ἀπλούτιστα σκέπτομαι ὅτι,

— «Ὁ φίλος θέλει νὰ παῖξῃ κι' αὐτὸς Παιζέλιο.»

Πάτραι

Δκ.

OUVERTURE ΕΙΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ

Πάτρα 25/10/1906.

Ἀγαπητέ μοι Θ...

..... κλπ.

Σὺ ἀσπάξομαι
Δ. Μ.

Υ. Γ. Ξέρεις, ὁ Μπ. τοῦ «Νεολόγου» θὰ ἐκδώσῃ φίτος Ἡμερολόγιον »φιλολογικὸν μὲ Πατραϊκὰ διάφορα.— Θὰ γράψουν οἱ γνωστοὶ καὶ θὰ »γίγῃ εὐμορφον αἰα Σκόκου. Τοῦ ὑπεσχέθην πῶς θὰ γράψῃς καὶ σὺ κάτι »τι. Εὐρὲ κανένα θεματάκι ἐλαφρὸν ἢ τίποτε ἐντυπώσεις ἀπ' αὐτοῦ καὶ »στεῖλέ τό μου νὰ τοῦ δώσω. Σὲ εὐχαριστῶ ἐκ τῶν προτέρων, κλπ.»

— Καθὼς βλέπετε, ἦτο τὸ ὑστερόγραφον μιᾶς ἐπιστολῆς ἐνὸς φίλου μου ἐκ Πατρῶν.

Εἶχον πάντοτε μίαν παράδοξον ἀντιπάθειαν πρὸς τὰ ὑστερόγραφα καὶ θὰ σᾶς 'πῶ διατί' ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι τὰ ὑστερόγραφα εἶνε μικρὰ, μικρὰ εὐ- »σχημοὶ προσάσεις ἢ μᾶλλον μικρὰ, μικρὰ ἐξηγουσιμὰ ψευματάκια.

Συμβαίνει, δηλαδὴ, τὸ ὑστερόγραφον μιᾶς ἐπιστολῆς νὰ εἶνε, πολλάκις, ὁ σκοπὸς ὅλης τῆς ἐπιστολῆς, ἀλλὰ ὁ γράφων, διότι θέλει νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ διὰ τὸ ζήτημα περὶ οὗ τὸ ὑστερόγραφον, κάμνει τάχα πῶς ἐξέχασε κάτι τι καὶ ἐν ᾧ ἦτο ἔτοιμος νὰ κλείσῃ τὸν φάκελλον, ξαναρχίζει συνήθως ὑπὸ τὸν ἐξῆς τύπον : «'Αλήθεια», ἢ «ξέρεις» ἢ «ἤμουν ἔτοιμος νὰ κλείσω τὸν φάκελλον» καὶ ἐξακολουθεῖ εἰς 4-5 γραμμὰς λακωνικώτατα τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς.

Π. γ. προκειμένου νὰ ζητήσῃς ἀπὸ ἕνα φίλον σου μίαν χάριν ἢ μερικὰ

δανεικὰ ἢ τέλος πάντων κάτι τι, ἀρχίζεις τὴν ἐπιστολὴν, τὸν ἐρωτᾷς περὶ τῆς ὑγείας του, τὸν πληροφορεῖς περὶ τῆς ἰδικῆς σου, τοῦ γράφεις χίλια δύο πράγματα ποῦ δὲν ἐνδιαφέρουν οὔτε σὲ, οὔτε αὐτὸν, τελειώνεις μὲ φιλικούς ἀσπασμούς καὶ ξαναρχίζεις :

Υ. Γ. Ἐλήθεια κάνε μου τὴν χάριν, στείλέ μου ἓνα εἰκοσιπεντάρικο... κλπ., ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔχεις νὰ ζητήσης.

— Αὐτὸ περὶπου συνέβη καὶ εἰς ἐμέ.

Ὁ φίλος μου μοῦ ἔγραψε παρὰ πολλὰ πράγματα ἐνδιαφέροντα καὶ μὴ, ἐτελείωνε μὲ φιλικούς ἀσπασμούς καὶ ἐξανάρχιζεν ἐν ὑστερογράφῳ μὲ τὴν ζήτησιν «μερικῶν ἐντυπώσεων ἢ ἐλαφροῦ θέματος».

Ἦμποροῦσα νὰ ἀποποιηθῶ ἀπλούστατα, γράφων εἰς τὸν φίλον μου ὅτι δὲν εὐκαιρῶ κ. λ. π., ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω πῶς ὑποκύψας εἰς μίαν ὀρμὴν ἀσυλλογίστου ματαιοδοξίας, ἔγραψα ἀμέσως εἰς τὸν φίλον μου ὅτι εὐχαρίστως θὰ γράψω κάτι τι διὰ τὸ ἡμερολόγιον. Εἶχον πλέον ταχυδρομήσει τὴν ἐπιστολὴν, ὅταν ἐσκέφθην τὰς συνεπειὰς τῆς πράξεώς μου. Τότε πλέον ἐσκέφθην ὅτι δὲν ὑπάρχει χειρότερον καὶ πλέον δύσκολον πρᾶγμα ἀπὸ τὸ νὰ σοῦ ζητοῦν νὰ γράψης κάτι τι καὶ ὅταν μάλιστα αὐτὸ τὸ κάτι τι πρόκειται νὰ δημοσιευθῇ, νὰ ἀναγνωσθῇ, νὰ ἐκφρασθοῦν κρίσεις ἐπ' αὐτοῦ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ εἶνε καὶ τὸ πρῶτόν μου φιλολογικὸν δοκίμιον.

— Τέλος πάντων, εἶποι, ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε, καὶ ἤρχισα νὰ τίθεμαι ἐπὶ τὰ ἔχνη εὐρέσεως ἀντικειμένου. Τὰς ἐρεύνας μου διέκοψεν ἡ ἄφιξις τῆς ὑπηρετρίας μὲ ἐν ὀρεκτικώτατον πρόγευμα. Ἐκάθισα εἰς τὸ τραπέζι τελείως ἀφηρημένος καὶ παραδεδωμένος εἰς βαθυτάτας σκέψεις ἢ ἰδέα εὐρέσεως ἀντικειμένου ἤρχισε νὰ μὲ καταδιώκῃ ἢ το ἢ ἀρχὴ τῶν βασάνων μου...

Ἐτελείωσα τὸ πρόγευμά μου, ἐξηπλώθην εἰς μίαν πολυθρόναν καὶ ἤρχισα σκεπτόμενος. Ἀποτέλεσμα τῶν σκέψεών μου ἦτο ἡ ἀκράδαντος ἀπόφασις μου νὰ γράψω σοβαρὸν θέμα. Ὅ,τι εἶχα τελειώσει τὴν ἀνάγνωσιν μιᾶς Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τὰ διάφορα γεγονότα ἦσαν νωπὰ εἰς τὴν μνήμην μου. ὡστε ἐσκέφθην ὅτι μία μικρὰ-μικρὰ ἱστορικὴ μελέτη δὲν θὰ ἦτο ἄσχημος διὰ τὸ ἡμερολόγιον. Ἐκάθισα εἰς τὸ γρασεῖόν μου καὶ ἤρχισα γράφω. Εἰς τὴν πέμπτην σειρὰν ἐσταμάτησα, ἔσχισα τὸ πρῶτον φύλλον χάρτου καὶ ἔστειλα εἰς τὸν διάβολον ὅλα τὰ ἱστορικὰ γεγονότα καὶ ὅλους τοὺς συγγραφεῖς.

Μετὰ τὴν ἱστορίαν ἡ ὥραία μορφή τῆς Φιλολογίας παρουσιάσθη εἰς τὸν νοῦν μου καὶ μὲ ἔκαμε νὰ ψιθυρίσω μὲ ὕφος συγγρόνου Ἑλληνος δραματικοῦ ποιητοῦ : «Φιλολογία ! μεγάλη λέξις ! εὐρὸ θέμα ! κ.λ.π.» καὶ κατόπιν ἀναλαμβάνων τὸ σύνθηρος ὕφος μου : «Ἄ ! εἶπα, ἐτσακώσαμε τέλος πάντων τὸ ἀντικείμενον».

Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἐστάκωσα τίποτε, διότι μετ' ὀλίγον τὸ φιλολογικὸν δοκίμιον ἐστάλη εἰς τὸν κάλαθον πλησίον τῆς ἱστορικῆς μελέτης, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐπέταγα τὴν πένναν μουρμουρίζων ὡς ὁ Ρ' οὐδὸλφος εἰς τὴν Bohème «Qu' infama penna» ! !

— Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνθυμηθῶ πόσα θέματα ἤρχισα καὶ πόσα φύλλα ἔσχισα. Εὐρισκόμεν ἑἰς μίαν νευρικὴν ταραχὴν ἀπερίγραπτον.— Ὅποιον δὴποτε κλάδον γνώσεως καὶ ἂν φαντασθῆτε, τὸν ἔθεσα εἰς ἐνέργειαν. Ἐσκέφθην νὰ γράψω περὶ τῶν τριτοκομιστῶν, περὶ τοῦ νέου Ρωσικοῦ δαυείου, περὶ τῆς ἐπιπροῆς τῆς Ἰταλικῆς μουσικῆς ἐπὶ τοῦ κ. Θεοτόκη, περὶ τῆς προσεχοῦς ἐκρήξεως τοῦ Βεζουβίου, περὶ τῆς Ρουμανικῆς ξυλείας περὶ περὶ περὶ. . . . Ἔθεσα ὅλας μου τὰς γνώσεις εἰς κίνησιν, ἀλλὰ τίποτε, τίποτε ! ὅλαι μου αἱ γνώσεις ἔφθανον μέγρις ἐνὸς σημείου, ἀλλὰ κατόπιν ἐγύριζον ὀπίσω δι' ἔλλειψιν δυνάμεως. Φκίίνεται ὅτι δὲν μοῦ ἐπερίσσειαν πολλὰ διὰ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἡμερολογίου.

Ὅλον τὸ πρωὶ ἐπέρασε μέσα εἰς διαρκεῖς σκέψεις. ἐρεῦνας, ιδέας, στοχασμούς, ἀναζητήσεις ἀντικειμένων, καταλλήλων ἐκφράσεων καὶ ὅ,τι τέλος πάντων ἀποτελοῦν τὸ ὑλικὸν πολέμου διὰ κάθε δημοσίτευμα.

Τὸ ἀπόγευμα ἐκάθισα πάλιν εἰς τὸ γραφεῖόν μου καὶ ἐξανάρχισα τὰς ἐρεῦνας μου, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄνευ ἐπιτυχίας.

Ἐσηκώθηκα πρὸς στιγμὴν, εὐρισκόμενος ἐν νευρικῇ ταραχῇ κατηγανακτημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ἕκαμα 5—6 στροφὰς κατὰ μῆκος τοῦ δωματίου μου. Ἀποτέλεσμα τοῦ μικροῦ αὐτοῦ περιπάτου ἦτο ἐξ ὀλοκλήρου ἐγκατάλειψις παντὸς σοβαροῦ θέματος.

Ἐσκέφθην, καὶ πολὺ ὀρθῶς, ὅτι εἶναι τόσοι σοβαροὶ ἐν Πάτραις, διὰ νὰ γράψουν σοβαρὰ θέματα, ὥστε θὰ ἐνεῖχε δόσιν τινα ἀ-σοβαρότητος ἢ παρυσία ἐμοῦ τοῦ μὴ σοβαροῦ εἰς τὸν σοβαρὸν κύκλον τῶν, πραγματευόμενον μετὰ σοβαρότητος θέμα σοβαρὸν.

— Κανένα χρονογραφηματάκι ἐλαφρὸν, εἶπον, θὰ ἦτο κατάλληλον διὰ τὰς εὐθύμους στήλας τοῦ ἡμερολογίου. Ἄς προσπαθῆσωμεν. Δὲν εἶναι δὲ, ἐσκέφθην, καὶ τόσον δύσκολον. Αἱ Πάτραι παρουσιάζουν τόσην ὕλην διὰ χρονογραφήματα, ὥστε εἶδον ὅτι πρὸς αὐτὸ τὸ μέρος ἔπρεπε νὰ στρέψω τὰς ἐρεῦνας μου. Δυστυχῶς ὅμως καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχον, διότι ἀναλύων μετὰ προσοχῆς κάθε τι, τὸ ὅποιον ἐνόμιζον παράξενον, ἐφθανον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἦτο πολὺ δίκαιον καὶ φυσικόν.

Ἡθέλησα, ἐπὶ παραδείγματος, νὰ ἐπωφεληθῶ ἀπὸ τὸν ἰδιάζοντα τρόπον καθ' ὃν γράφει τὰ ὀνόματα ξένων συγγραφέων ὁ γνωστὸς φίλος θεατρῶνης τοῦ —«δαιμονίου Ἰμπσεν»— π. χ. ἀλλὰ παρετήρησα ὅτι ὁ δαιμόνιος

συγγραφέυς γράφεται Ibsen, και ὅτι ὁ ἄνθρωπος πιθανὸν νὰ εἶχε δίκαιον μεταφράζων τὸ h εἰς μπ. Οὕτως ἐξετάζων κάθε τι τὸ ὅποιον ἐνόμιζον παρᾶξενον, ἔβλεπον ὅτι ἦτο δίκαιον και ὀρθὸν και ὅσον ἀνεκάλυπτον δόσιν λογικότητος εἰς ὅλα τὰ παρᾶξενα, τόσον ἠῦξανεν ἢ ἀπελπίσια μου. "Αχ! Θεε πὶ βάσανον! Τί μαρτύριον!

Δὲν ἤμποροῦσα πλέον νὰ μείνω εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπῆρα τὸν πῖλόν μου και ἐβγῆκα νὰ πάρω ἀέρα. Ἐπεριπατοῦσα σιγὰ, σιγὰ παρατηρῶν μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς τὰς φυσιογνωμίας τῶν διαβατῶν, τὰς ἐπιγραφὰς τῶν καταστημάτων, τὰς κομμώσεις τῶν κυριῶν μετὴν ἐλπίδα νὰ εὔρω τίποτε κατάλληλον διὰ χρονολόγημα, κατὶ παρᾶξενον, ἐκκεντρικόν, ἔκτακτον, διὰ νὰ τὸ περιγράψω.

Δυστυχῶς ὅμως τίποτε. Φαίνεται ὅτι ὅλος ὁ κόσμος εἶχε συνομόσει ἐναντίον μου. Ὅλα μοῦ ἐφαίνοντο ἡσυχα και ἁρμονικά. Χίλια δύο πράγματα, τὰ ὅποια τὰς ἄλλας ἡμέρας μετὰ ἔκαμνον νὰ γελῶ και νὰ τὰ θεωρῶ ὡς ἔκτακτα, σήμερον δὲν μοῦ ἔκαμνον καμμίαν ἐντύπωσιν.

Ἐγύρισα εἰς τὸν οἶκόν μου, δὲν ἤμπόρεσα νὰ φάγω τίποτε, και ἀπηλιπισμένος, ἀπογοητευμένος, κατακουρασμένος ἀπὸ τὰς συγκινήσεις ὅλης τῆς ἡμέρας, ἔπεσα εἰς τὸ κρεβάτι.

Δὲν ἤμποροῦσα νὰ κοιμηθῶ ἤμουν παραδοδομένος εἰς ἓν εἶδος πνευματικῆς ἐκστάσεως, ψιθυρίζων διαρκῶς τὰς λέξεις :

«Θέμα... ἀντικείμενον... ὁ Μπ... ἡμερολόγιον... χρονολόγημα, . . . ἄχ! . . . τί... βάσανα... Θεε μου... τί βάσανα!»

Φαίνεται ὅτι ἡ τελευταία αὕτη λέξις ἐπενήργησε μαγικῶς ἐπ' ἐμοῦ, διότι ἀμέσως ἐσκέφθην ὅτι δὲν ἤμποροῦσα νὰ εὔρω καλλίτερον θέμα ἀπὸ τοῦ νὰ περιγράψω τὰ βάσανα ὅλης τῆς ἡμέρας πρὸς εὔρεσιν θέματος. Δὲν εἶχον τελειώσει ἀκόμη τὴν σκέψιν μου, ὅταν ἐπήδησα ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου, ἤναψα τὸ φῶς και ἤρχισα νὰ γράφω ὅ, τι ἐσκέφθην. Εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῆς ὥρας εἶχον τελειώσει, ἐκλείσα τὰ χειρόγραφα μου εἰς ἓνα φάκελον, ἔγραψα τὴν ἐπιγραφὴν και ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ.

Λέγουν ὅτι, ὅταν κανένας βρασπισμένος ἐκμυστηρευθῇ τὰ βάσανά του, εὐρίσκει ἀνακούφισιν. Τὸ πιστεύω, διότι μοῦ συνέβη. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐξιμυστηρευθῆν τὰ βάσανά μου εἰς μερικά φύλλα γάρτου, εὔρον τελείαν ἀνακούφισιν. Ἐκοιμήθην εὐτυχῆς. Θέλετε τώρα νὰ σᾶς εἰπῶ και τί ὠνευρέθην; Θὰ σᾶς τὸ πῶ ἀλλὰ ὑπὸ ἐχθροῦσιαν :

«Κατακλυσμὸν συγγραφετῶν ἐπιστολῶν...!!»

Ἐν Ἀγγλίᾳ, Νοέμβριος τοῦ 1906

Ἄλφα-Βῆτα